

Wiktor Gustafsson
SVA:s AI-kommitté

Datum: 2026-05-05
Dnr: SVA 2026/412

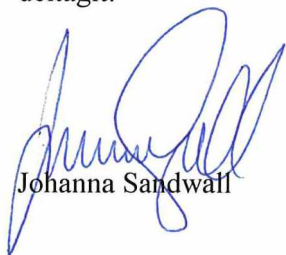
Regeringskansliet
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.registrator@regeringskansliet.se

Redovisning av "Öka förmågan att använda AI och ny teknik genom datadrivet arbete"

Regeringen har i regleringsbrevet daterat den 18 december 2025 uppdragit Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) att redovisa i vilken utsträckning myndigheten arbetar datadrivet, vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att förbättra sin förmåga att arbeta datadrivet, samt en bedömning av vilka resultat åtgärderna har lett till. SVA ska även redovisa på vilket sätt arbetet med data och artificiell intelligens, AI, har bidragit till att utveckla verksamheten och höja kvaliteten i utförandet av myndighetens uppgifter. Av redovisningen ska framgå hur SVA beaktar risker och arbetar för att användning av data och AI sker på ett etiskt och säkert sätt. Eventuella hinder och framgångsfaktorer för datadrivet arbete och användande av AI ska redovisas.

Uppdraget redovisas härmed genom bifogad rapport, se bilaga.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Johanna Sandwall efter föredragning av dataanalytikern Wiktor Gustafsson. I den slutliga handläggningen har även SVA:s AI-kommitté deltagit.

Johanna Sandwall

Wiktor Gustafsson

Bilagor: Rapport datadrivet arbete.pdf

Kopia till: registrator@sva.se

Redovisning av uppdraget att öka förmågan att använda AI och ny teknik genom datadrivet arbete

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA, är en datadriven organisation i den mening att utan god tillgång till relevanta data är det inte möjligt att utföra myndighetens uppgifter inom sjukdomsövervakning, beredskap och forskning. Tillgång till och förståelse för data är en grundförutsättning för SVA:s roll som riskvärderande expertmyndighet, och används bland annat till att följa och analysera det aktuella sjukdomsläget, förstå sjukdomars uppkomst och spridningssätt, utvärdera och planera övervakningsinsatser, hantera och bekämpa utbrott så effektivt som möjligt, samt ge korrekt och relevant expertrådgivning till så väl myndigheter som enskilda. Men den verkliga nyttan nås först när datadrivna insikter kombineras med beprövad erfarenhet, det är därmed mer relevant att se SVA:s organisation som kunskapsbaserad och datainformerad snarare än strikt datadriven.

Insamling och användning av data

De data som myndigheten förvaltar och använder som beslutsunderlag kommer från flera olika källor. Den primära källan är den omfattande egna diagnostiken inom mikrobiologi, patologi, kemi och genomsekvensering, på uppdrag från externa beställare så väl som inom egna övervakningsprogram, utbrottsutredningar samt olika forskningsprojekt. SVA samlar även in data från externa parter, bland annat andra myndigheter (exempelvis data över läkemedelsanvändning och djurregister som hålls av Jordbruksverket), privata veterinär- och djurhälsoorganisationer (främst inom statligt finansierade sjukdomsövervakningsprogram), samt allmänheten (via öppna tjänster som Rapportera vilt¹). SVA samlar även in och analyserar data från internationella myndigheter och organisationer i omvärldsbevakningssyfte.

Utöver att ligga till grund för verksamhetsstyrning och interna beslut kommuniceras även en stor mängd data och resultat med externa intressenter och allmänheten. Årliga sammanfattningar tillhandahålls i SVA:s årsredovisning samt i flertalet rapporter, till exempel *Smittläget i Sverige för djursjukdomar och zoonoser*, *Swedres-Svarm* (antibiotikaanvändning och resistensläge hos djur och människa) och *Sjukdomsövervakning av vilda djur i Sverige*. På SVA:s webbplats kommuniceras löpande det aktuella smittläget och resultat från olika övervakningsinsatser genom interaktiva datasammanställningar, sammanfattande epidemiologiska lägesbilder samt nyhetsinlägg och bloggar. En betydande mängd data publiceras även i öppna

¹ <https://rapporteravilt.sva.se/>

datarepositorier, främst forskningsdata och resultat från bioinformatiska analyser. SVA har även skyldighet att rapportera sjukdomsstatistik till Jordbruksverket och den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, Efsa.

SVA:s arbete med artificiell intelligens

SVA:s arbete med artificiell intelligens (AI) spänner över både löpande verksamhet och riktade projekt, samt innefattar både generativ AI och traditionell maskininlärning. I den dagliga verksamheten används generativa AI-tjänster till en viss grad som stöd för textbearbetning, tillgänglighetsanpassning, programmering och bildgenerering. Användning av generativa AI-tjänster görs alltid med mänsklig tillsyn och endast på information som kan tillgängliggöras offentligt. AI-verktyg har även använts för redigering och automatisk textning av film, samt en tal-till-text-tjänst för diktering av patologiska utlåtanden vid obduktion. Inom civilt försvar används AI för omvärldsanalys, bland annat genom analys av öppna rapporter och artiklar. I projektform har AI tillämpats på flera sätt, bland annat för automatiserad bildanalys av exempelvis vildsvin och fästingar, samt digitalisering av äldre pappersbaserade obduktionsrapporter.

För att samordna arbetet med AI har SVA inrättat en AI-kommitté med uppdrag att stötta ledningen i policyfrågor och bedöma genomförbarheten av framtida AI-projekt. Under 2025 tog kommittén fram riktlinjer och en utbildning för AI-användning på SVA, och under 2026 arbetar kommittén med en komplett AI-policy som ska tydliggöra SVA:s AI-ambitioner samt sätta ramarna för myndighetens AI-användning framåt.

SVA arbetar aktivt med kompetensutveckling och samverkan kring AI. Under 2024 genomfördes ett pilotprojekt med generativ AI för administrativt stöd, och under våren 2025 erbjöds medarbetare och delar av ledningsgruppen en introduktionsutbildning inom ramen för eSam-programmet AI-steget, ett utbildningspaket framtaget av RISE och anpassat till svenska myndigheters förutsättningar. Under 2025 skapades en intern digital grundutbildning som ska genomföras av samtliga medarbetare som vill använda AI i tjänsten. SVA har även haft deltagare i programmet ILIS (Innovationsledning inom staten) med fokus på bland annat AI och riskhantering. SVA är medlem i eSam-nätverket och har även visst samarbete med det nationella centret för tillämpad AI, AI Sweden, vilket hittills inneburit idéutbyte kring potentiella AI-projekt. SVA ser stor potential i fördjupad samverkan med offentliga aktörer inom hälso- och jordbrukssektorerna, lärosäten och privata veterinärorganisationer, men detta förutsätter tydligare ramar för säker datadelning för att säkerställa legal AI-samverkan inom staten.

SVA beaktar ett antal centrala risker i sitt AI-arbete. Särskilt framhålls risken för bias i träningsdata, som kan leda till diskriminering om data inte är representativa, samt bristande transparens i hur AI-system genererar sina resultat. Myndigheten undersöker också frågor kring arkivregler för AI-genererade dokument och data, samt behovet av att lagring och drift av AI-lösningar sker inom EU. SVA ser att kostnadseffektiviteten ska

bedömas brett och inkludera kvalitet, kompetensförsörjning, hållbarhet och samhällsnytta, inte enbart ekonomi, och att all AI-användning behöver följas upp kontinuerligt. Myndigheten ser ett värde i att samla juridiska och tekniska tolkningar centralt inom staten, och att det utvecklas gemensamma plattformar för att dela tränade modeller och AI-lösningar på ett säkert och dokumenterat sätt. Vidare är det av stor vikt att SVA ha den kompetens och den IT-miljö som krävs för att ta hand om AI-lösningar och anpassa och implementera dem på ett säkert sätt.

Genomförda och planerade förbättringsåtgärder

Förbättringar i förmågan att arbeta datadrivet sker till stor del genom anskaffning av nya datakällor eller mer effektiv insamling av befintliga datakällor. Under 2025 har SVA bland annat fått tillgång till anonymiserade data från privata obduktions- samt djursjukvårdsverksamheter, vilket kommer att öka kunskapen om sjukdomsförekomst hos såväl produktions- som sällskapsdjur. SVA har även utvecklat förmågan att samla observationsdata om vilda djur från flera datakällor, bland annat Sveriges lantbruksuniversitetets artdatabank, vilket bidrar till att ge en mer omfattande bild av hälso- och sjukdomsläget i viltpopulationen. Vidare har en ny databas utvecklats för att få mer uppdaterad tillgång till försäljningsdata av antimikrobiella läkemedel från E-hälsomyndigheten.

En stor del av förbättringsarbetet sker genom projekt vars resultat senare omsätts i den ordinarie verksamheten. Här kan särskilt nämnas Rapportera fästing², ett verktyg som utvecklats inom EU-projektet IDAlert³, där allmänheten kan rapportera in fynd av fästingar med tillhörande bilder. Här utvecklas AI-baserad bildigenkänning, med syfte att automatiskt detektera fästingens art från bilderna. De data som samlas in genom Rapportera fästing ger en ökad förståelse för förekomsten och utbredningen av fästingarter i Sverige, samt eventuella sjukdomar dessa kan bära på.

Därutöver utvecklar SVA automatiserade bioinformatiska analysflöden och en mer strukturerad hantering av sekvenseringsdata, vilket ger mer effektiva, kvalitetssäkra och reproducerbara analyser samt ökar möjligheten till datadelning med andra aktörer. Kommunikationsfunktionen använder både kvantitativa och kvalitativa data för att analysera räckvidd och engagemang för kommunikationsinsatser samt hur budskap tas emot, vilket möjliggör anpassning av kommunikation efter mottagarens behov. Utvecklingen av SVA:s webbplats inriktas baserat på användarstatistik, sökmönster, användartester och enkäter. På HR-området används kompetensskattningar, avslutande samtal och personalstatistik för att mer systematiskt analysera myndighetens kompetensförsörjningsbehov och attraktivitet som arbetsgivare. Med anledning av de senaste årens ökade krav på informationssäkerhet och civil beredskap pågår även arbete med att göra dataflöden, dokumentation och informationshantering säkrare och mer robusta. Instruktioner tas fram för var och hur

² <https://rapporterfasting.sva.se/>

³ <https://idalertproject.eu/>

data ska lagras, och ett arbete med informationsklassning är pågående i syfte att tydliggöra hur data får och inte får användas.

Framgångsfaktorer, hinder och behov för datadrivet arbete

SVA ser ett antal tydliga framgångsfaktorer för det datadrivna arbetet. Myndighetens starka vetenskapliga bas medför en grundläggande förståelse för vikten av data och evidensbaserade bedömningar, vilket skapar goda förutsättningar för ett datainformerat arbetssätt. De ökade kraven på informationssäkerhet och beredskap har bidragit till att skapa mer strukturerade och säkra rutiner för datahantering. Deltagandet i det myndighetsgemensamma eSam-programmet och samarbetet med lärosäten (främst Sveriges lantbruksuniversitet och Uppsala universitet) samt organisationer som AI Sweden ger tillgång till delad kunskap, utbildningar och erfarenheter som annars skulle ha svårt att bygga upp på egen hand. Det pågående arbetet med att tydliggöra och dokumentera dataflöden skapar också långsiktigt bättre förutsättningar för att nyttiggöra data på bredare front.

SVA ser ett antal centrala behov för att kunna vidareutveckla förmågan att arbeta datadrivet. Ökad resursättning är nödvändig för att hinna arbeta med frågorna på ett strukturerat sätt. Tydligare definitioner av datatillgång och stärkt juridiskt stöd efterfrågas, särskilt för att navigera de komplexa frågorna kring möjligheterna att dela data mellan organisationer. SVA ställer sig positivt till förslagen i den nyligen genomförda utredningen ”Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa”, som adresserar dessa frågor inom myndighetens sektor, men bedömer att mer behöver göras framför allt inom datainteroperabilitet. I ett bredare perspektiv efterfrågar SVA en gemensam syn på datainfrastruktur inom staten, inklusive gemensamma lösningar för lagring, bearbetning och analys av data samt för användning av AI på känsliga eller icke-offentliga data. Gemensam infrastruktur och ökad samverkan mellan myndigheter är därför fortsatt en viktig del i att hålla jämna steg med utvecklingen.